

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu: 1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.
Pentru monarhie: 1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.
Pentru România și străinătate: 1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci
Abonamente se fac numai plătinându-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.
Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.
Se prenumeră și la poste și la librării.
În România: la dl Carol Schuder în București, strada Labirint nr. 4.
Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.
Un număr costă 5 crețeri v. a. sau 15 bani rom.

Abonament lunar

pentru Decembrie st. v.
cu prețurile din capul foii —
invită
Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

După adunare.

4. Chestiuni interne.
Treis mesagii de tron, cel german, italian și român, și nota circulară a noului împărat rusesc, constată în modul cel mai oficial, că pacea europeană este sigură, căci există un dor de pace la puterile mari; ear' „Fremdenblatt“, organul ministrului nostru de externe, adăogea, comentând mesagiul regelui italian, că pacea este dorită, pentru-că guvernele au nevoie de liniște „pentru a-și întocmi afacerile interne“.

Astfel de afaceri grele de întocmit au tocmai statele triplei alianțe, între ele și Austro-Ungaria. În Austria este la ordinea zilei reforma codului penal și agitata chestiune a reformei legii electorale, în Ungaria proiectele religioare și chestia naționalităților.

Și când vorba este de pacea pentru a se pute rezolva afacerile interne, noi Românii în Ungaria și Ardeal s'ar pute să stăm în „liniște“, s'ar pute să îngăduim ca chestiunile să se rezolve fără a ne manifesta dorințele și a pune în perspectivă cea mai hotărâtă opoziție pentru cașul, că ele vor fi neabăgate în seamă?

Aceasta nu se poate!
Adunarea națională dela Sibiu a spus și aici un cuvânt aspru. Ea a resumat în două rezoluțiuni (III și V.) și în special chestiunile care ne privesc mai deaproape și care isvoresc din unitara lucrare a guvernului de-a maghiarisa țeara.

Ziarele străine, cu mai bun simț decât colegii nostri timișoreni și brașoveni, au însemnat acest avis al nostru. Ziarele vieneze au înregistrat rezoluțiunile subliniind chestiunile actuale, ca proiectele religioare, în contra cărora s'a dat în acest chip și tocmai în toiul crizei ministeriale din nou un vot român-național.

Ni-se pare că acest vot nu se putea da decât tocmai când s'a dat. El nu se putea amîna, cum s'a amînat interzicîndu-se de pildă adunarea proiectată la Alba-Iulia.

În acest sens am protestat și în contra altor legi, a căror votare ne pune în primejdie existența națională. Și, dacă nu sîntem atît de naivi să credem că chestia noastră națională s'ar reduce la punctele Sibiu și Capolnaș, ci observăm în continuu punctul Viena și restul Europei, vom vedea că a fost tocmai bine ca acum să se spună ce voim, de ce ne plîngem.

Ceva după ce noi ne-am rostit în adunare, ministrul Kálnoky își precisa punctul seu de observator asupra politicii maghiare și zicea, după raportul din „Budapesti Hirap“ cătră un „magyar maghiar“:

„De altă parte nu trebuie să se uite că ministrul de externe este un minister comun și prin urmare și minister ungar. Pentru aceea datoria ministrului de externe este a observa cu atențiune acele afaceri interne ale Ungariei, care influențează asupra politicii externe, și cum este reforma bisericească-politică și chestiunea naționalităților. Și mai înainte de toate datoria ministrului de externe este să-și dea silința ca în Ungaria agitațiunea să înceteze“.

Dacă punem în fața acestui text autentic — căci cine 'și-ar pute închipui un ministru de externe austriac cu alte vederi? — ce am să vedem pe care presa maghiară o duce tocmai acum în contra lui Kálnoky, și campania, pe care deputați maghiari ca Horváth anunță că o vor deschide în contra lui începînd cu ziua de azi, Luni, în parlamentul maghiar, putem face lesne concluziunea că sensul în care Kálnoky dorește să „înceteze agitațiunea“ în Ungaria, nu place monopolisatorilor parlamentari ai acestei nenorocite jumătăți de imperiu.

Dar' încă o probă prețioasă mai avem de înregistrat azi. Ea privește felul unor tendențe vieneze. Și deoarece ni s'a zis în nenorociiții articoli ai „Dreptății“ că noi înformăm toată lumea (!) — să dăm probatocmai din ovreescul și maghiaro-filul ziar „Neue Freie Presse“.

Într'o corespondență a ziarului acestuia dată din Budapesta, și apărută în numărul dela 8 Decembrie se zice:

„Un om de stat foarte sus pus, care stă la o parte de politica zilnică, dar' este exact inițiat în toate minuițioșitățile, s'a exprimat azi (7 Dec.) cătră corespondentul d-voastră cu niște cuvinte extraordinar de frapante despre aceea ce azi alcătuește fondul evenimentelor.“

„El zise: „Nu-i aceasta important, când sosește sancțiunea. Nu-i chestiune de dis-

cutie, că ea nu va fi dată și anume lui Werkerle, aceasta în urma tuturor întemplierilor și declarațiunilor ce au premers.“

„Înainte-ne stă chestiunea mult mai importantă, dacă anumite curente laterale și subversive vor a jung e să se valideze ori ba?“

„În cercuri influente, ce nu se găsec aici (adecă în Pesta), domnește părerea, că în Ungaria trebuie să se inaugureze o direcțiune mai conservatoare și în legătură cu aceasta o apropiere mai mare de țările austriace, dar' nu de elementele liberale din Austria, pe care le reprezintă partidul german-liberal, ci de conservatorii din Austria și de aceea care alcătuesc suita lor.“

„Pe lînga aceasta, afară de pomenita apropiere de țările Austriei, mai este de lipsă o considerare mai mare a naționalităților și pretensiunilor lor“.

Acestea sînt lucruri atît de importante, încât noi trebuie să ni-le însemnăm bine și atît de autentice, încât „Neue Freie Presse“ le comentează, deși cam fugind de toată profunditatea lor, chiar și în primul seu articol din același număr chiar.

Faptul înlăturării din aceste păreri a „partidului liberal-german“, care dela dualism încoace a voit totdeauna să aibă în Austria rolul de germanisator, precum Ungurii îl luară dincoace de Laitha rolul de maghiarisator, corespunde cu pesimismul cu care situația lui Plener, șeful partidului german-liberal, este judecată în Viena: el este „îngropat“, zic cei mai mulți, între conservatori! Spriginul liberal-german de dincolo de Laitha scade deci mereu.

Și din contra, predominanți sînt Hohenwart, conservator federalist și Polonii, conservatori autonomiști. Și știut este, că aceste elemente și mai ales contele Hohenwart semnifică o epocă și un sistem de guvernament diametral opus centralismului, pe care politica german-liberală îl susține dincolo de Laitha și cea maghiară-liberală o susține la noi.

Este prin urmare foarte evident și nelndoelnică că intrucât aceste elemente pot da sfaturi, ei nu le dau nici le pot da în sens liberal, și nici în sens maghiarisator.

Și în vreme-ce aceste dispoziții cresc mereu în Viena, în vreme-ce M. Sa vede pe Kossuth aspirînd la „coroană“, archiduci și archiducese patronează, feliicită și cercetează ostentativ adunările și reuniunile catolice, în vreme-ce Kálnoky declară că voeste altă „liniște“, nu cea Hieronymiană, în vreme-ce conservatorismul ungar, care este nu-i vorbă ultramontan, devine

tot mai tare, ear' cel austriac, catolic și național, dorește și lucră pentru o „apropiere“ — noi să nu ne pronunțăm cât se poate de clar, de energie și de des? Noi să nu se pierdem că cu cât mai multe valori vom ridica în contra regimului liberal și maghiarisator, cu atît mai lămurite argumente vom da mișcării semnalate de „diplomatul foarte sus pus?“

Noi nu sîntem ultramontani apusenii; dar' sîntem creștini, și am protestat prin urmare încă odată contra francmasonismului, care pentru a duce la triumf ideile sale asupra religiunilor consimte la extirparea naționalităților, în schimbul slujbei liberale.

Cu conservatorii s'ar începe o epocă de naționalitate și religiozitate, intrucât statul poate înriuri asupra lor, cu trecerea epocii liberale cel puțin s'ar slăbi curentul de maghiarisare în cas că înriuririle vieneze ar succede.

Noi nu avem, firește, să ne precipităm cugetarea; noi avem de cerut ceva mai mult decât numai o slăbire a curentului maghiarisator, noi avem un program.

Dar' lămurit este că azi Budapesta are mai mulți dușmani puternici decât acum doi ani și că — noi trebuie să le dăm amănă tot ajutorul nostru pînă unde programul nostru ne permite a-l da.

Reforma legii electorale și Bucovina. În comitetul parlamentar instituit ad hoc urmează la Viena interesanta discuție asupra reformei legii electorale. Partidele își precizează punctele lor de plecare, organele ziaristice lucră neobosit pentru a-și ține partizanii în curent despre toate fluctuațiunile discușiunii. Numai organul deputaților bucovineni, „Gazeta Bucovinei“ află de prisos a sta de vorbă cu alegătorii stăpînilor ei. Va afla plebea la timpul seu, ce dumniilor, veliții din Viena, au aflat de bine a orîndui?

Adunarea națională dela Sibiu și presa italiană. Ziarele italiene publică informațiuni asupra adunării din Sibiu. Într'un mod foarte calduros se exprimă despre mișcarea Românilor următoarele: „Il Faro Romano“, „Gazetta di Messina“, „Gazetta Piemontese“, „La Lega Lombarda“, „Verona Fedele“, „La Sera“, „Il Resto del Carlino“, „Il Rinascimento“, „Il Veneto“, „La Libertà catalico“, „La Difesa“, „La Riforma“, „Il Paese“, „L' Osservatore catalico“.

Cabinet negru la Seghedin! Față cu iubiiții nostri întemnițați zi de zi se introduce noue și rafinate măsuri excepționale de vexațiuni.

Așa acum s'a introdus sistemul de cabinet negru, adecă epistolele martirilor trimise din afară vor trece prin

controla directorului. Cearcă s'ermanii scrisori în contra ideii de stat maghiar.

Aceasta-i ceva ne mai pomenit. Ce se face cu secretul garantat al scrisorilor?

Ce stupizi! Românii sînt oameni drepti și cu caracter deschis, n'au trebuință de a imita pe rebelii conspiratori.

Călătoria fostului ministru Flourens este comentată de ziarele vieneze „Vaterland“, „Deutsche Zeitung“ etc. Într'un mod foarte bănuitor. „Vaterland“ spune chiar, că Flourens ar fi fost să aducă odată p a r a l e pentru independențiști din incidental algerilor și spune, că 'i-se pare că Flourens vrea să lanseze un fel de alianță ruso-francezo-ungaro-celedă.

Flourens a desmițit în „Magyarország“, printr'o telegramă dată din Praga, că ar fi făcut o agitație în contra Vienei, insistînd asupra unei eventuale schimbări a parlamentarismului maghiar prin nesancționarea proiectelor religioare. „Egyetértés“ susține însă din nou, că ce a scris el, sînt ideile lui Flourens spuse lui Helfy.

Și acum ce-i mai interesant: „Kölnische Zeitung“ aduce din Budapesta știrea telegrafică, că în interesul Franței se va cumpăra în Budapesta un ziar mare maghiar.

Sanționarea.

Lucru hotărît este: chiar și dacă M. S. Monarcul va sancționa proiectele de legi religioare, proiectele devenite legi pelîngă că eu greu se vor pute pune în practică, apoi vor mai fi și un privilegiu pentru-o Ungurii ei între ei să se înhațe la luptă.

Despre felul cum se va începe lupta, ne poate lămuri următorul comunicat publicat în foile budapestane de azi:

„Acțiunea prelaților. Numărul de mâne al revistei „Politikai Hetisemle“ (redactată altfel de Ovireul Székely Samu. Red. „Trib.“) aduce știrea, că în palatul primatelui s'a redactat deja pastorală comună, pe care prelații catolici o vor scoate la cas dac proiectele de legi religioare vor fi sancționate. Pastorală este un protest în contra căsătoriei civile, și deși e scrisă moderat, totuși dă a înțelege clar, că în contra căsătoriei civile trebuie să lupte toți bunii catolici, ceea-ce prelații și împun ea o datorie a catolicilor chiar și atunci când instituțiunea căsătoriei civile s'ar ridica la valoarea de lege. Afară de aceasta pe anul viitor au de gând să convoace un sinod catolic și să realizeze autonomia catolică deodată cu proiectele de legi religioare. Congrua preotească, deasemni prelații ei singuri, fără intervențirea guvernului, vor să o arangieze și în curînd își termină lucrarea lor și în această direcție“.

Referitor la această chestie, „Neue Freie Presse“ dela 8 Decembrie publică

FOIȚA „TRIBUNEI“

Ziarul unei femei.

— Roman —

De

Octave Feuillet.

Tradus de Lucreția Popescu.

Capitolul II.

(Urmare.)

20 Maiu.

Stînd eu în odaia mea, maltratînd-mi pianul și cântînd exerciții, Cécil de Stèle, prietena copilăriei mele, cea mai iubită tovarășe din mănăstire, intră după obiceiul ei ca un vîrtej de vînt, îmi prinse mîinile și-mi oferî, gropițele transăfirii din obraji, spre sărutare și-mi zise viu și întrerupt: „Charlotte, tot mai ești iubită mea soră, călăuza mea, razimul meu, mica mea mamă sufletească, inima mea de aur, turnul meu de fildeș?“

„Pentru-ce această litanie, draguța mea?“

„Pentru-ca să-mi faci un serviciu nemărginit de mare... Gîndește-ți numai, tată-meu pleacă...“

„Domnul general părăsește Parisul?“

„O, numai pe câteva săptămîni; face o călătorie de inspecție în provincie... pentru acest timp m'împartea la țeară — în Eure — la mătusa Louverey... în mijlocul pădurii... D-na Louverey, mătusa-mea, e cea mai bună femeie din lume, dar' trăește singură... acolo... în vechiul castel, cu fiul ei... vîrful meu Roger, știi tu?... care e aproape exaltat, de când a căpătat așa o rană groaznică în război. Nu mai are brațe... n'are picior și nici figură de om. S'erman tinăr!... am cea mai mare milă pentru el... dar' în sfîrșit îți poți închipui acolo o vieată casnică. De aceea am zis tatălui meu: „Tată dragă, m'eu voiu duce... dar' pentru mine e un exil, desperare, moartea mea... dacă nu-mi dai voie să iau cu mine pe Charlotte de Erra...“

„Ja cu tine pe Charlotte de Erra“, 'mi-a răspuns tatăl meu. Și așa te iau cu mine!“

„Dar', iubită mititică...“

„Nu zi ba, te rog, te rog... sau mor la picioarele tale!... Fă această jertfă pentru mine... Și încă cine știe, poate nu ne vom plictisi așa de mult... numai noi amîndouă, — vom face ce vom și mai bine... vom călări, vom cânta la pian... și apoi mai sînt câțiva vecini pe acolo... și la acestia le vom întoarce capul... tu prin frumșea ta ne mai pomeni, eu cu

acea însușire a mea, care îmi este particulară și pentru care mă numesc „Văpăit“.

Îmi încruntai sprinzelele întunece și întrebai cu cel mai profund și mai serios ton al vocii mele de alt: „Ce ai zis, Cécele?“

Cu o mînă provocătoare se ridică în vîrful degetelor și repetă, arătîndu-și dinții ascuțiți: „Văpăit“.

„Dela cine înveți asemenea expresii?“

„Dela tatăl meu“, zise ea.

„Ei, dar' mamă-ta ar certa pe tatăl tău, dacă ar mai fi în viață“.

Cu marii ei ochi albicioși, care se umplură de lacrimi, mă primi scrutătoare; îmi sărută mîinile și zise șoptind cu ton rugător: „Vii cu mine, nu-i așa?“

„Dar', draguța mea, nu pot părăsi pe bunica!“

„Pe bunica ta? O iau și pe ea cu mine! M'am gîndit la toate, am scris mătusei mele, și aici e o învitate urgentă din partea ei, cătră mătusa ta... Condu-mă la ea!“

Două minute mai tîrziu fîmpinse repede ușa salonului. Bunica mea, care la cel mai mic șgomot se sparie, tremura după cele trei paravane.

„Vai, Dumnezeu! s'a întemplat vre-o nenorocire... mă prind, că s'a întemplat vre-o nenorocire!... spuneți numai iute... ce e?... ce e?“

„O scrisoare dela mătusa mea, doamna de Louverey cătră d-voastră, doamnă“.

„O, săraca doamna de Louverey; săraca, săraca femeie!... cum îi merge?... ce greu a fost încercată... și s'ermanul ei fu!... vai, Dumnezeu! sāraccii oameni!... Ei și ce-mi scrie?“

„Dacă aveți bunătatea, să o cetiți, doamnă... Pe când iubită mea bunică cetia scrisoarea, fața ei luă o expresie de îngrijare; când își ridică eară ochii, Cécele îngenunchia înaintea ei pe cover, întoarse spre ea fața-i drăguță cu gropițe.“

„Uite, uite!“ zise bunica, „broșcuța frumuseică!“

„Nu-i așa, că faci aceasta, doamnă?“ se ruga Cécele.

„Dumnezeule, iubită mititică“, răspuse bunica și o săruta pe frunte, „ți-ai pute răspunde, că peste tot n'am nici o predilecție pentru schimbarea localităților... ba chiar am teroare de ea... Dar' pe deoparte observ, că Charlotte și tu v'ăți bucurat mult pentru asta pe de altă parte d-na de Louverey m'învită cu atîta gingășie, cu atîta căldură... afară de asta îmi inspiră atîta compătimire, s'ermana femeie!... Dar' să ne înțelegem bine, mică sburdalică, ce ești... dacă-mi schimb locuința, îmi place să mă arangiez pentru un timp oare-care. Să călătoresc undeva, numai pen-

tru a merge și a veni, a-mi împacheta și despacheta coferile, fără a fi putut respira bine — nu — de o sută de ori nu! acesta nu 'mi-e obiceiul! Nu 'mi-ar prea plăce să incomodez pe mătusa ta, spune-mi însă, pe cîta vreme sună această învitate?“

„Pe cît vă va plăce doamnă... șese săptămîni... două luni...“

„Uf! bine!... e și prea mult!“ răspuse bunica.

În scurt ne deciserăm, că în cel mult zece zile, bunica mea, contesa de Erra, și eu să urmăm pe prietena mea Cécele la Louverey, unde ea a plecat ieri. Zece zile abia ne vor ajunge a face pregătirile de drum, căci lucrul cel mai simplu e, că bunica mea nu pleacă fără cele trei paravane, pentru a se apăra de curent, care, după cum zice ea, în vechiul castel trebuie să tragă grozav. Cu obicinuita mea liniște înșelătoare, supraveghez aceste înpachetări minuțate, vișând în secret de sală antică, de un turn vechiu spre Nord, de galerii pline cu străbune și fantome, și de s'ermanul olog exaltat, ale cărui tîngurii fără îndoială, mestecate cu suspinele vîntului, rîsună prin coridoarele lungi ale castelului.

Și cum mă încântă toate acestea!

(Va urma.)

dintr'un interviu cu o persoană sus pusă din Budapesta următoarele:

„Despre proiectele politice-bisericești se argumentează în cercurile din Viena, că după toate cele petrecute sancționarea trebuie negreșit să vină și legile trebuie să fie promulgate. Încât privește însă punerea lor în practică, trebuie ca prin reforma administrativă și printr'un regim țepărn să se creeze mai întâi condițiuni potrivite, adică: punerea în practică are să fie amânată și mai târziu se va întâmpla în alt spirit, decât acela în care legile au fost votate. Nu e de lipsă a mai accentua că acest mod de a privi lucrurile este împărtășit și de conservatorii din Ungaria, însă aci la noi lumea își închipuiește altfel realizarea acestor tendințe. Este aproape secret public, că un prelat de frunte se trudește tocmai acum foarte mult spre a realiza fuziunea, între guvern și Apponyi și se poate adăuga, că mai mulți episcopi spriginesc fuziunea, dar' cu gândul ascuns, că fuziunea ar avea totdeauna drept consecvență revisuirea legilor religioase. Dacă aceste curente de sub apă n'au eșit încă până acum la suprafață, se poate simplu atribui împregurării, că nu s'a găsit încă până acum omul potrivit, care să aibă curajul a pași înainte pe față cu un astfel de program. În perspectiva aceasta însă temerile ce se hrănesc în cercurile partidului liberal, se pot pricepe mai bine decât chiar cum s'ar pără.”

„Allgemeine Zeitung”

despre

ADUNAREA NAȚIONALĂ.

Sub titlul „Încă odată chestiunea română”, marele ziar german „Allgemeine Zeitung” din München (nr. 337 dela 6 Decembrie n.) publică despre adunarea națională un interesant articol, ce i-s'a trimis din Budapesta.

Extragem din el următoarele:

După ce constată, că adunarea Românilor a declarat de neconstituțională și ilegală ordonanța ministerială, prin care se disolvă comitetul național, continuă:

„Deja din tonul și cuprinsul acestui punct prim al rezoluției luate se vede, că cererile conducătoare ale poporului român, întrucât au fost reprezentate la această adunare, nu sunt de loc dispuse să abandoneze punctul de vedere de până acum al partidului național, nici a vre-o sfială sau teamă de eventualele pedepse polițienești sau penale ce ar urma pentru participanți. Aceasta rezultă cu toată claritatea și din celelalte șapte puncte ale rezoluției acestei adunări. Acestea nu aduc nimic nou, nimic surprinzător; cu atât mai puțin au o mare importanță politică.”

După această introducere ziarul vorbește despre încercările lui Mocsonyi de a împedea ținerea adunării, și după

ce constată, că încercările au rămas zadarnice, căci a învins tonul mai hotărât al „Tribunei”, continuă astfel:

„După-cum s'a putut vedea și de astădată destul de evident, în privința programului național politic nu există nici o deosebire la Români de ori-ce categorie și rang de dincoace și dincolo de Dealul-Craiului. De aceea trebuie să te prindă mirarea auzind în parlament prin însuși rostul ministrului de interne afirmarea, că întreaga mișcare română e numai opera reușită a câtorva și a agitațiilor din afară. „massa cea mare a poporului român” nu consimte însă cu tendința acestor „conducători”. Aceasta e o periculoasă decepție. Tribunalul a condamnat în procesul Memorandului și în epilogurile acestuia pe aproape întreg comitetul central și pe alți factori normativi ai partidului național român la osânde grele de temniță până la cinci ani. Produs-a oare groază sau și numai intimidare această condamnare? Adunarea din urmă a Românilor dovedește contrariul. În locul martirilor osândiți au pășit bărbați noi, ferm decisi a merge pe același drum al suferinței, la casă guvernul, legislativa și societatea în Ungaria ar urmări ca și mai înainte aceeași politică față cu naționalitățile în general și în special față cu Români.”

Vorbește apoi despre discuțiunea din ședința dela 25 Noembrie n. a parlamentului maghiar asupra chestiunii române. Spune, că ceea-ce a afirmat ministrul Hieronymi în răspunsul său la discursul deputatului Șerban, anume că nemaghiarilor li-s'a garantat prin legea de naționalități deplină libertate pe toate terrenele, există, poate, numai în teorie, dar' în praxă ele n'au nici o valoare. Cele mai elocvente dovezi despre aceasta sunt discursurile sale dela 3 Octombrie 1892, 6 Octombrie 1893 și anularea deciziei comitetului Bistrița-Năsăud, ca obiectele de dezbateră ale adunării comitatense să se publice și în limba română și germană.

După înșirarea acestora continuă:

„Marea majoritate a acestor adunări se nu aibă așadar dreptul de a ști despre ce se discută și ce să decidă. Și totuși legea de naționalități asigură apriat acest drept. Firește între cuvânt și faptă e mare deosebire. În cazul acesta naționalitățile preferă mai bine limbajul deschis al șovinismului celui mai încarnat; cel puțin știu la ce au să se aștepte. Și un astfel de limbaj s'a auzit destul zilele acestea.

„Mai întâi a pășit pe scenă deputatul Pázmándy Dénes, care în timpul din urmă se îndeletnicește cu chestiunea română ca cu o specialitate a sa și cu care a întreprins călătorii în Franța și Belgia, din care s'a reținut acasă cu puține succese reale. Amicul politic și tovarăș de principii al „ligei patrioților” franceze, precum și propagatorul unei singure hrană intelectuală a oamenilor de carte în timpul cel mai vechiu al literaturii noastre. Ele au înfruntat și asupra producțiilor originale românești din acele vremuri, cum sunt în Moldova cronica putneană, cronica bistrițeană (încă nepublicată), analele putnene și bistrițene, cronicile scrise în veacul XVI de Macarie episcopul de Roman (1542) și Eftimie episcopul de Rădăuți (1553), precum și cronica călugărului muntean Moxa (1620).

Acestea ar fi studiile gramaticale și literare, indispensabile pentru a pute trece la studiul antichităților slave, care ar trebui să cuprindă începuturile istorice ale Slavilor, constituirea lor în state, așezămintele lor sociale, politice și religioase, viața lor materială, obiceiurile juridice, mitologia ș. a. m. d. Acesta este cel mai important studiu prin cuprinsul său și de neapărată trebuință pentru înțelegerea antichităților române.

Ca un mijloc mai mult pentru a înlesni investigațiunile proprii, decât ca știință à parte, vom trebui să tratăm paleografia și diplomația slavă. Studiul paleografiei și diplomației slave, adică studiul formelor exterioare ale manuscriselor și documentelor slave, trebuie să formeze introducerea la studiul paleografiei și diplomației române, care nu sunt decât o imitare și o continuare a celor slave.

Cam acesta ar trebui să fie ciclul de studii slave la universitatea noastră, pentru-ca aceste studii să corăspundă așteptărilor și trebuințelor noastre speciale. Mijloacele materiale și intelectuale, de care dispunem noi, nu ne permit a trata filologia slavă dintr'un punct de vedere general, precum se face d. p. la universitățile germane sau rusești, unde ea are câte doi-trei sau chiar mai mulți reprezentanți în corpul profesoral. Pe lângă aceasta, organizația facultății noastre de litere și filosofie este astfel, că nu v'ă îngăduie a

triple alianțe maghiaro-francezo-rusești pășite în străinătate ca un „apostol al păcii”, care caută cu „frații Români” împăcare și prietenie. Acasă însă vorbește cu totul într'alt limbaj. Între altele pretinde legi excepționale pentru Transilvania, „pentru-ca să se poată îndepărta materialul de fermentație”, și atunci se va vedea, că „naționalitățile nu sunt de loc așa de tari, ca să ne temem, că consolidarea statului maghiar ar fi amenințată de ele”. Maghiarii formează, ce-i drept, minoritatea în Transilvania, dar' în „urma superiorității lor spirituale și a trecutului lor istoric, ei trag totuși mai greu în cumpăna statului”. Și cum dorește acest domn Pázmándy ca să fie tratați Români?

„Că acușării în procesul Memorandului au cerut ca tribunalul să comunice cu ei în limba lor maternă, aceasta o consideră dl de Pázmándy de o șicană punibilă; tribunalele ar trebui să fie autorizate să procedă mai energic față cu astfel de oameni. Peste tot, pentru acest domn față cu naționalitățile există numai un mijloc: forța brută. Guvernul ar trebui să intervină cu cea mai mare rigoare. Comitetul central român a fost suferit ani de-ardudul, pe membrii adunării române dela 28 Noembrie a. c. s'ă-i aresteze pur și simplu ministrul și să li-se facă proces pentru înaltă trădare”. Ridicarea unui monument pentru Iancu să se oprească, călindarele și tipăriturile sosite din România să se confie și răspânditorii acestora să fie pedepsiți. Deasemenea școlile medii cu limba de instrucție nemaghiară sunt inadmisibile. Instrucția învățătorilor și a preoților trebuie să fie strict controlată, chiar și predilecile și convenirile în biserică. Nu-i permis a lăsa naționalitățile să se întărească. Dacă legile existente nu sunt deajuns pentru „înăbușirea isorului” mișcării naționalităților, guvernul să prezente noue legi, pe care le vor vota bucurios. Și această politică de aservire față cu majoritatea cetățenilor statului ungar a fost nu numai întipănată cu vii aplauze în cameră, ci contele Albert Apponyi a accentuat chiar această „unanimitate” și a expus apoi asemenea vederi în privința politicii de naționalități maghiare, încercând a stabili trei „mari scopuri și principii”.

Ziarul arată, care sunt aceste principii și apoi termină astfel:

„Aceste principii fundamentale” ale contelui Albert Apponyi în politica de naționalități abia vor fi potrivite spre a pune capăt îngrijirilor și neliniștii existente. Cine voeste să iee naționalităților simțul obșteșc și conștiința comunității lor și numai singuraticilor nemaghiari să le lase dreptul lor individual asupra propriei limbi, acela declară războiul și față existenței și desvortării acestor naționalități. Răspunsul la aceasta îl dă cu totul lămurit adunarea Românilor. E adevărat: în prima linie terorismului maghiar nu i-s'a pus încă capăt. Cu timpul însă nevoia îi va săli pe nemaghiari ce

consacra prea mult timp acestor studii cu totul speciale. De aceea consiliul facultății noastre a găsit de cuviință să introducă deocamdată ca studii obligator pentru studenții secțiilor istorice, anul al treilea, numai limba paleoslovenică. Aceasta este începutul și temelul tuturor celorlalte studii slave și fără de el nu putem face nici un pas înainte în filologia slavo-română. E de dorit însă ca și studenții secțiilor filologice, în special cei-ce au de gând să se ocupe cu limba română, să urmeze acest curs, despre al cărui folos sper că se vor convinge în curând.

Domnilor!

A fost o vreme, când se credea că studiul limbilor slave este pentru noi Români un pericol național. Sânt, din nenorocire, și astăzi oameni, care au această convingere și care dintr'un patriotism rău înțeles, din prejudeții moștenite sau dintr'o mărginire fatală a minții lor, nu voesc să se lapede de dusa și nu vor să înțeleagă pentru-ce la universitatea noastră s'a introdus studiul filologiei slave.

De unde și-a luat naștere acest prejudețiu?

El a fost un rezultat al ideilor greșite ce se înrădăcinaseră până în secolul nostru între învățății și lumea străină asupra originei și naționalității noastre. Limba slavonă în biserică și statul nostru, instituțiile vechi de origine slavă și cu deosebire suma cea mare de elemente slavone în limba română au făcut pe învățății străini, care n'o cunoșteau mai deaproape, să creadă că noi sântem un popor de viță slavă sau o amestecătură de popoare: de Români, Slavi, Greci, Turci ș. a. m. d. Această părere a trăit cam până la Diez, întemeietorul filologiei române, care a dovedit lumii străine, că limba noastră are un caracter curat românesc. Înainte de Diez ideile greșite asupra originii noastre au fost combătute de regeneratorii culturii române

luptă astăzi încă despărții ca să se unească, și această unire nu va fi în stare să o împedea nici măsuri polițienești nici tribunale”.

Bizantinismul mocsonyiștilor.

Este aproape o săptămână, de când s'a ținut adunarea dela Sibiu. În timpul acesta presa a discutat rezultatul ei și mai cu seamă declarația dlui Mocsonyi, publicată în „Dreptatea”.

La noi, toate ziarele independente condamnă purtarea aristocratului unguresc, ear' pe ziarul din Timișoara, care s'a pus în serviciul său, îl desaproabă după-cum merită. Ziarele guvernamentale, cu toată dorințele de a susține pe moderati și pe mocsonyiști, nu îndrănesc a spune nimic, nici de aprobare, nici de desaproabare, ci înregistrează numai faptele fără de comentarii.

Ziarele ungurești, atât cele din Budapesta cât și cele din alte orașe, sânt pline de ostilități la adresa convocătorilor și celor cari au venit la Sibiu. Fără să observe însă, că accentuează tocmai ceea-ce au necesitatea Români să se accentueze, repetă neconștient, că inteligența a fo't mai puțin reprezentată ca la alte adunări și că mulțimea era compusă din țărani din toate părțile Ardealului. Avem prin urmare chiar ziarele ungurești dovadă, că peste munți mișcarea națională are rădăcini adânci în poporul de jos, ear' inteligența, conducătorii, nu sânt decât ecoul nemulțumirilor și suferințelor poporului și sânt pe departe de a fi agitatori.

În schimb însă aceleași ziare străine laudă mult purtarea dlui Mocsonyi.

Ziarele române de peste munți continuă a publica actele adunării și a constata rezultatele ei, cari dovedesc cât de conștu este poporul de mișcare națională și câtă încredere are în conducătorii săi, a căror purtare de a nu ceda nimic Ungurilor, o aprobă fără șovăire. „Tribuna” este ca și până acum conștie de însemnătatea momentului, lovind fără cruțare în dușmanul intern ca și în cel extern. Emula ei însă, „Dreptatea” din Timișoara, are o țință cum nu se poate mai neînțeleasă.

Am spus zilele trecute, că între subscriitorii convocării adunării a fost și dl Dr. Branice, directorul acestui ziar; cu toate acestea, nu s'a știut ca cu patru zile înainte de ziua adunării să publice declarațiunea dlui Mocsonyi și articoli prin cari laudă atitudinea acestuia. După-ce s'a ținut adunarea, nu poate nega succesul ei și că alegătorii adunați au fost locuitori din ținuturile cele mai departate românești, și numai puțini din giurul Sibiuului. Înregistrează toate actele adunării, fără a face însă nici un comentariu de aprobare nici de desaproabare asupra modului cum a percurt și moțiunilor luate. Lasă astfel să se creadă că n'are nimic de zis contra ceea-ce s'a făcut și n'are nici o intențiune ostilă.

Această numai la suprafață însă. Pe când pe pagina I. publică actele adunării, pe alte pagine face niște spicuirii cu „Tribuna”, în-

soțite de comentarii. Aci este locul de luptă. „Tribuna”, după-ce a văzut publicarea declarației dlui Mocsonyi și articoli favorabili acestuia în „Dreptatea”, a criticat purtarea acestui ziar numindu-l organ al casei Mocsonyi. În „Spicuirile” din „Tribuna”, „Dreptatea” răspunde și răspundând atacă ținerea adunării, dovedind ostilitate contra ceea-ce s'a lăcrat la Sibiu.

Este sistemul cel mai necorect, bizantinismul cel mai revoltător, principiul conducător în atitudinea acestui ziar. Neînfrâșind să atace de-a dreptul politica conducătorilor actuali ai Românilor de peste munți, căci ar fi imediat pus la locul ce li merită, nu încețază de a amenința și a însinua rea credință organului acestuia, „Tribunei.” Astfel, cetitorul puțin versat în interpretarea duplicității, văzând publicate actele adunării fără a fi combătute, văzând comentarii ostile la adresa ziarelor ungurești, cari combat actele adunării, va fi ușor sedus să o creadă sinceră și să se nacăjească pe „Tribuna”, care o demunță a fi contra acțiunii politice, ce se urmează acum.

„Dreptatea” crede, că urmând în chipul acesta, își va câștiga încredere pe deoparte, ear' pe de alta va discreditat pe „Tribuna”; și când aceasta va fi destul de subminat, să deie apoi o lovitură și patronilor ei, conducătorilor actuali ai Românilor, proclamând infailibilitatea politicii mocsonyiste.

Subminează pe adversar, apoi dă-i, la un moment important o lovitură prin care să împui, celor cari nu le voesc, principiile tale! Acesta este principiul mocsonyist. Pe el l'a urmat și până acum „Dreptatea”, simulând o dușmanie neîmpăcată contra Ungurilor, pentru-ca la un moment ca cel prin care trecură Români subjugată săptămâna trecută, să însinueze politica dlui Al. Mocsonyi, care se străduiește a face pe Români să recunoască dualismul și să renunțe la cererea autonomiei Transilvaniei.

Adeverații Români vor fi însă la posturile lor și nu vor lăsa ca bizantinismul mocsonyist să triumfeze.

(„Românul”)

SITUAȚIA

Cele mai contra-zicătoare știri s'au răspândit ieri, după sosirea ministrului Fejerváry din Viena. Despre succesul călătoriei sale cu siguranță nu s'a putut afla nimic. Nici chiar cei mai deaproape de guvern nu știu nimic pozitiv. Ieri, Duminecă, ministrii maghiari s'au întrunit la consiliu, ca să asculte raportul ministrului Fejerváry, ear' ministrul president Wekerle a asistat la ședința clubului partidului liberal, ținut la orele 7 seara. La această ședință Wekerle ar fi raportat despre situația politică. În cercurile partidului liberal de altfel spiritele sânt cu mult mai liniștite.

Foile maghiare precum și cele din Austria, vorbesc pe larg, și cele mai

Insemnătatea studiilor slave pentru Români.

De

Ioan Bogdan.

(Urmare și fine.)

Cu ce s'ar ocupa filologia slavo-română? Ea ar trebui să conțină mai întâi de toate studiul limbii paleoslovenice, cea mai veche și cea mai interesantă din punctul de vedere filologic între limbile slave. Aceasta este totdeauna cea mai necesară pentru noi, căci ea a fost limba întrebuițată în literatura noastră bisericăscă și profană până la înlocuirea ei cu limba grecească și românească. Deoarece însă limba paleoslovenică noi n'am primit-o dela Chiril și Metod, adică din primele timpuri ale literaturii paleoslovenice, ci ceva mai târziu dela Bulgari, de aceea după studiul paleoslovenice ar trebui să urmeze îndată studiul limbii vechi bulgare, care după unii (Schleicher, Leskien) este însăși limba paleoslovenică, după alții (Kopitar, Miklosich) este o altă limbă, un alt dialect slav.

Treptat cu aceasta ar trebui făcut studiul limbii vechi rusești, pe care o găsim din primele timpuri ale existenței statului moldovean în cancelaria domnească și care a pătruns mai târziu, prin sec. 17, pentru scurtă vreme în cărțile bisericăști și în literatura profană.

Mână în mână cu studiul acestor limbi ar trebui să meargă studiul vechii literaturi slave, născută în timpul apostolilor Chiril și Metod în Panonia, ajunsă la o înaltă dezvoltare în Bulgaria pe timpul țarilor Simeon și Ioan Alexandru, și împrumutată dela Bulgari de Serbi, Ruși și Români. Toate producțiunile acestei literaturi mai mult bizantine, decât slavone — căci ele nu sânt în majoritate decât traduceri după originale grecești — erau cunoscute în țările noastre, se copiau și se cetiau foarte des, formau, cu un cuvânt,

și singura hrană intelectuală a oamenilor de carte în timpul cel mai vechiu al literaturii noastre. Ele au înfruntat și asupra producțiilor originale românești din acele vremuri, cum sunt în Moldova cronica putneană, cronica bistrițeană (încă nepublicată), analele putnene și bistrițene, cronicile scrise în veacul XVI de Macarie episcopul de Roman (1542) și Eftimie episcopul de Rădăuți (1553), precum și cronica călugărului muntean Moxa (1620).

Acestea ar fi studiile gramaticale și literare, indispensabile pentru a pute trece la studiul antichităților slave, care ar trebui să cuprindă începuturile istorice ale Slavilor, constituirea lor în state, așezămintele lor sociale, politice și religioase, viața lor materială, obiceiurile juridice, mitologia ș. a. m. d. Acesta este cel mai important studiu prin cuprinsul său și de neapărată trebuință pentru înțelegerea antichităților române.

Ca un mijloc mai mult pentru a înlesni investigațiunile proprii, decât ca știință à parte, vom trebui să tratăm paleografia și diplomația slavă. Studiul paleografiei și diplomației slave, adică studiul formelor exterioare ale manuscriselor și documentelor slave, trebuie să formeze introducerea la studiul paleografiei și diplomației române, care nu sunt decât o imitare și o continuare a celor slave.

Cam acesta ar trebui să fie ciclul de studii slave la universitatea noastră, pentru-ca aceste studii să corăspundă așteptărilor și trebuințelor noastre speciale. Mijloacele materiale și intelectuale, de care dispunem noi, nu ne permit a trata filologia slavă dintr'un punct de vedere general, precum se face d. p. la universitățile germane sau rusești, unde ea are câte doi-trei sau chiar mai mulți reprezentanți în corpul profesoral. Pe lângă aceasta, organizația facultății noastre de litere și filosofie este astfel, că nu v'ă îngăduie a

din Transilvania: Șincai, Petru Maior, Clain și ceialalți bărbați din pleiada ardelenescă, care serviau cauza patriotismului și care, ca toți campionii unor convingeri noi și fanatice, au ajuns la extremul contrar, de a declara că tot ce constituie astăzi naționalitatea română este o moștenire romană curată și neatinsă.

Dacă cunoștințele și vederile acestor bărbați ar fi fost mai largi, dacă patriotismul lor nu i-ar fi împedecat să vadă elementele neromane ale culturii noastre, este probabil, că nu s'ar fi produs așa întreaga mișcare — nobilă și demnă de admirațiunea noastră, însă greșită — care și-a găsit culminațiunea ei în teoria despre puritatea absolută a sângelui nostru roman și în dicționarul lui Laurian și Maxim.

Astăzi aceste tendințe aparțin istoriei. Originea noastră dela Roma, latinitatea limbii noastre și înrădărea noastră cu popoarele române sunt fapte recunoscute de lumea întreagă. Astăzi nu ne mai contestă nimenea dreptul de a ne numi urmașii coloniilor romane și a ne fâli, dacă ne place, cu acest nume. Până și Slavii recunosc acum cu toții, că nu sântem frați de ai lor, cum pretindeau unii dintre dînșii odioșari. Civilizația greco-slovană am aruncat-o cu totul și am căutat s'o înlocuim cu civilizația romano-germană a apusului, în a cărui sferă de idei trăim de o jumătate de secol încoace.

De aci însă nu urmează ca noi să continuăm a tăgădui ori-ce înfrurire străină la formarea naționalității noastre. Popoarele trăesc într'o perpetuă atingere unele cu altele și într'o perpetuă influențare mutuală. Noi am suferit o înfrurire puternică din partea Slavilor, fiindcă am trăit multă vreme cu dînșii și lângă dînșii. Astăzi putem face această mărturisire fără cea mai mică teamă că printr'nsa am renunța la originea noastră romană.

Este timpul, domnilor, ca știința istorică română să ese cu totul din fasa romantică a copilăriei. Datoria ei trebuie să fie de aici înainte: a căuta pretutindeni numai și numai adevărul.

Ar fi o rățacire periculoasă dacă am continua a crede, că educația noastră națională trebuie basată pe neadevăruri sau reticențe.

Dimpotrivă, noi credem, că printr'un studiu calm și cât se poate de multilateral al trecutului nostru trebuie să ne dăm seamă de toți factorii vieții noastre trecute.

Popoarele nu sânt numai ceea-ce sânt în prezent, ci și ceea-ce au fost în trecut. Dacă civilizația noastră au fost în parte slavonă, ea este și astăzi tot așa, căci masele poporului nostru nu s'au schimbat, cum s'au schimbat clasele bogate și culte ale societății. Post-a civilizația slavonă o nenorocire sau o norocire pentru noi, aceasta este o întrebare, pe care nimenea nu o va pute deslega, căci nimenea nu poate ști ce s'ar fi întâmplat cu noi, dacă lucrurile s'ar fi petrecut altfel.

Datoria noastră, a oamenilor de știință, este a prezenta civilizația trecută nu cum am fi dorit să fie, ci cum a fost în realitate. Numai în chipul acesta ne vom pute explica pentru-ce am ajuns astăzi acolo unde sântem. Studiul astfel înțeles al trecutului nostru — căci cu acesta se ocupă în mare parte filologia slavo-română — va fi pentru noi un indemn puternic pentru a nu perde încrederea în viitor. Dacă Români cei vechi nu și-au pierdut individualitatea lor națională în zece veacuri de cultură slavonă, dacă ei au avut puterea de a și-o asimila, fără a fi absorbiți de dânsa, ba absorbind ei înșiși pe cei-ce li-au împrumutat-o, Români de astăzi trebuie să aibă o înzécită încredere în vitalitatea lor. Studiul filologiei slavo-române nu va sgudul, ci va întări această încredere.

multe în prim-articol despre situația politică, prevestind aproape toate cea mai apropiată criză ministerială.

„Budapesti Hirlap“ scrie:

După informațiile primite de la corespondentul nostru din Viena, ministrul Fejérváry a umblat fără nici un rezultat. Fejérváry de altfel a fost bine primit la Curte, când a spus însă scopul misiunii sale, M. Sa i-a zis: Aceasta (sanționarea) este treaba Mea, domnii aceia să Mă lase în pace!

„Házánk“ spune:

În urma celor ce le-a spus ministrul Fejérváry despre succesul călătoriei sale în Viena, prim-ministrul Wekerle a plecat și el Sâmbătă la Viena, însărcinând din partea cabinetului să cercare din nou sancționarea. Această călătorie a lui Wekerle semioficioasele guvernului vreau să o prezente ca o călătorie privată, fără însemnătate politică. Numai așa se poate explica faptul, că se abțin chiar și de la înregistrarea acestei călătorii.

„Pesti Napló“ în numărul său de la 9 Dec. n. aduce la locul al doilea părerea ministrului plenipotențiar în Berlin, Szögyény-Marich László, despre situația politicii interne din Ungaria.

Ministrul își exprimă convingerea, că nu-i nici un motiv care l-ar sili pe Wekerle să demisioneze. Cu atât mai virtos, că Wekerle a venit de la Viena cu asigurarea, că sancționarea va urma în curând. Dacă cabinetul e solid, nu-i nici un motiv ca să nu continue liniștiți desbaterile budgetare. La fine vorbește despre eventuale combinații în noul minister, și declină de sine presupunerea, că el ar vol să stea în fruntea guvernului.

„Nemzeti Újság“ are știrea, că în cercurile partidului liberal toți sunt de părere, că cabinetul Wekerle nu poate să demisioneze înainte de ce s'ar face sancționarea. Și după ce Maiestatea Sa — așa se svonește — nu vrea să acorde sancționarea decât numai după ce se vor sfârși desbaterile budgetare, criza ministerială s'ar amâna până pe la finea lui Ianuarie.

Combinatia că după Wekerle urmează cabinetul Bánffy în cercurile partidului liberal se susține tot mai mult, deși deputații ardeleni lucrează în contra lui Bánffy și pentru contele Khuen-Héderváry.

„Neues Wiener Abendblatt“ într-o corespondență din Budapesta spune că criza nu se poate amâna decât până după discuțiile indemnity-ului ce se vor începe azi. Cabinetul constrâns de opoziție va fi silit să descope situația și să-și dea demisia.

Contele Ferdinand Lesseps.

„Marele Francez“ — așa îl cunoaște lumea — geniul uriaș al acestui secol, contele Ferdinand Lesseps, care a făcut și a executat genialul plan al canalului de la Suez, după cum anunță o depeșă din Paris, a încetat din viață.

Din biografia acestui bărbat dăm următoarele:

S'a născut în 19 Nov. 1805. În etate de 20 ani a pășit pe cariera diplomației. În 1828 a fost numit atașat la consulatul din Tunis, mai târziu în Cairo.

În 1848 a ajuns ministru plenipotențiar în Madrid. La dorința lui Sa'id-pașa în 1854 a mers în Egipt, unde făcând renumitul plan al canalului între Asia și Africa. Aici a scris cartea: „Percolment de l'isthme de Suez“, în care a arătat cât se poate de amănunțit cum s'ar putea executa acest plan. Timp de 10 ani a lucrat de geaba, până când la 1855 a convocat la Paris o conferență a celor mai renumiți ingineri și a isbutit ca la 1856 să i-se încredințeze conducerea lucrărilor la canalul de la Suez. Anglia i-a pus mai multe greutăți diplomatice, cu toate acestea Lesseps a început colectarea banilor trebuincioși, la care Franța singură a contribuit cu mai mult de 200 de milioane franci și astfel la 1859 s'au început deja lucrările. Peste 10 ani, 15 Aug. 1869 canalul s'a deschis în mod solemn, asistând la această deschidere festivă aproape toți domitorii din Europa. Atunci i-s'a dat lui Lesseps numirea de „marele Francez“. După lucrările de la Suez a scris apoi o carte cu titlul: „Lettres, journaux et documents a l'histoire du Canal de Suez“. Academia franceză l'a ales de membru în anul 1848. Peste 2 ani și-a dat memoriile sub titlul: „Souvenirs de quarante ans, dédiés a mes enfants“.

CRONICĂ

Brave țerance bistrițene. Din Bistrița ni-se scrie, că la stăruința bravei învățătoare Lucreția Găel, s'au adunat între țerancele române din Bistrița 76 de obiecte, cusături și țesături, pentru marea tombolă (loterie) din București, și s'au trimis la Brașov, pentru mai departe rîndueala. Brave țerance. Onoare lor! Despre ce vor aduna și ce vor face doamnelor române din Bistrița, până acum corespondentul nostru n'are știre. Nădăjduim însă că și domnia-lor vor aduna.

Memoriul studenților bucureșteni. În camera „Lumea nouă“ aduce următorul raport asupra ședinței de la 24 Noembrie. Dl A. C. Cuza dă cetire hotărârii comisiei de petiții care respinge petiția studenților universitari depusă ieri de dl Grădișteanu. În urmă citește art. 28 din constituție, în virtutea căruia petiția a fost respinsă. Spune că nici nu era de urmat o altă cale, deoarece alții, ori trebuia să o respingă, aceea ce s'a și făcut. Rămâne, după d-sa, ca studenții să-și aducă plângerea sub formă de interpelare. Dl Grădișteanu. Spune că dacă guvernul vrea să îngroape această chestiune, d-sa nu va îngădui și-și va anunța în curând o interpelare.

Prelegere publică. Ieri după amiază s'a început ciclul prelegerilor publice în favoarea „Reuniunii femeilor române“ din loc, anunțat și într-unul din numeroși trecuți ai ziarului nostru. Prelegerea despre „Iaponezi și Chinezii“, ținută de dl Ioan Popoviciu, profesor la școala civilă de fete a „Asociației“, a fost ascultată de public numeros, compus cu deosebire din dame. Conferențiarul a întreținut pe auditori vorbind despre situația geografică, despre relațiile și războiul dintre cele două țări, despre trecutul istoric și cultura Chinezilor și Iaponezilor, despre starea lor prezentă. A deșteptat multă interesare arătând unele obiceiuri bizare ale Chinezilor. La sfârșit a fost aplaudat și felicitat.

Prigonirile continuă. Maltratările, intimidările și prigonirile, ce au urmat pe toate terenele și în toate direcțiile în contra Românilor după memorandumul proces al Memorandumului, continuă într-una. Ni-se scrie, că pe azi în 9 Decembrie n. sunt citați înaintea tribunalului din Alba-Iulia învățătorii I. Medrea din Țelna și I. Berghean din Ampoia, pentru-că la reînțocirea diui Rubin Patifa, dela procesul Memorandumului din Cluj, au eșit la gară întru întâmpinarea iubitului nostru martir și au strigat: „Să trăească!“

Preoți nedemni. Din Panciova ni-se scrie că murind oficerul român gr-ort. Dimitrie Bozgan a fost înmormântat de preoți sârbi, deoarece-precuțur Aron Bartolomeu n'a vrut să-l înmormânteze, deși la început a promis chiar comandantului dela batalion, vicecolonelului Lázár Sándor. Casul ni-se povestește astfel: Îndată după moartea oficerului s'a făcut înștiințare telegrafică protopopului din Uzdin Trif Miclea ca să facă dispozițiile necesare pentru înmormântare. Protopopul în loc să trimită — ceea-ce era mai ușor — pe unul din cei 3 preoți din Uzdin, care mai stău afară de el, răspunde ca să se adreseze cineva la preotul din Ofcea, Damian Popescu, acesta însă nu era acasă. A fost recerut apoi preotul Neagoe din Petrovosele, dar el n'a ținut nici să răspundă măcar. Venind din întâmplare la Panciova preotul din Dolove Aron Bartolomeu a fost rugat să îndeplinească el ceremoniile funerale, pentru-că mortul se fie îngropat după ritul românesc. El promise, căd însă publicul era deja adunat a spus, că nu poate să îndeplinească funcția, deoarece-are în comuna sa înmormântare și trebuie să plece. Lucrul n'a fost adevărat, ci motivul a fost că nu i-a venit numărul arimate să-i de v. 2-3 fl. Așa apoi a trebuit să fie îngropat oficerul român de un preot sârbesc, după ritul și în limba sârbească. Și nu-casul prim când preotul din Dolove nu vrea să îngroape pe Români, mai ales dacă aceștia sunt săraci și nu-i plătesc cât poștește. Rușine!

Un creștin și bun român.

Limba flamandă în parlamentul Belgiei. Limba oficială a parlamentului belgian era până acum cea franceză. La ultimele alegeri însă s'au ales și doi flamanzi care numai foarte cu greu se pot exprima în franțuzește. Aceștia insistă asupra dreptului lor — înscris de altfel și în constituție — de a se servi în desbateri de limba flamandă și mai cer și angajarea a doi stenografi flamanzi pentru cameră.

O știre din Bucovina. În cercurile bine informate din Cernăuți se svonește, că mandatul dlui deputat Dr. Jurcan e primejdut. Deputatul Jurcan e ales în curia primă a mării proprietăți, adică ales de consistoriul din Cernăuți și de egumenii mănăstirilor bucovinene. Cunoscutul trifoliu consistorial al cărui șef e arhimandritul Calinescu își ascute dinții asupra mandatului Drului Jurcan. Se pun de pe acum intrigi la cale pentru a-l înlătura pe cărnutul și meritosul deputat și a pune în locul lui pe arch. Calinescu, lacheu din casa baronului Sticea. Frumos schimb!

Din public.*

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr-cat. „Mariana“ își va ține adunarea generală ordinară din anul acesta la 17 Decembrie n. în Năsăud.

Obiectele:

- 1. Membrii reuniunii la 8 ore a. m. vor asista în corpore la serviciul divin în biserică gr-cat.
2. Deschiderea ședinței.
3. Raportul anual despre activitatea reuniunii.
4. Pertractarea preliminarului pentru anul 1895.
5. Alegerea de comisuni:
a) pentru verificarea protocolului;
b) pentru criticarea prelegerilor practice;
c) pentru înscrierea membrilor noi.
6. O prelegere practică de 1/2 oră în clasa V. și V. a școlii fundamentale de fete prin învățătorul Clemețiu Grivase, despre „Vasele comunicatoare și fântânile săritoare“.
7. „Explicarea reală a conceptelor concrete și abstracte obvenitoare la învățământul religios“, disertație de Iuliu Bugnar, învățător în Hordou.
8. Educația copiilor în familie“, disertație de Demian Nechiti, învățător în Ilva-mică.
9. „Învățătorul și poziția sa socială“, disertație de Nicolau Mihaiese, învățător în Runcu.
10. Declamarea poeziilor „Scara“ și „Patria mea“ din Legendarul lui V. Petri prin învățătorii designați în decursul ședinței din partea președintelui.
11. Raportul comisunilor dela punctul 5.
12. Pertractarea propunerilor insinuate la președinte cel puțin cu 24 ore înainte de adunare.
13. Statorirea timpului și locului pentru adunarea generală viitoare.
14. Alegerea amplotaiților și membrilor în comitet.
15. Închiderea ședinței.

Năsăud, în 1 Decembrie 1894

Ioan Pop. președintele reuniunii.

Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta reacția nu primește răspunderea.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Ieri d. a. am primit dela corespondentul nostru din Viena următoarea telegramă:

Viena, 9 Decembrie n. Proiectul de lege despre căsătoria civilă e sancționat.

Budapesta, 10 Decembrie n. În camera circula știrea pozitivă, că sancționarea proiectelor de lege religioare ar fi urmat deja.

Referentul Hegedüs recomandă spre primire provisoriu budgetar. Helfy Ignác declară în numele partidului său, că unui guvern care stă pe basa transacției, nu-i votează provisoriu. Oratorul vorbește apoi despre lupta în giarul proiectelor de lege religioare, descrie decursul aceleia, imputând guvernului, că a comis o mulțime de erori tactice. Motivul de căpetenie al întârzierii sancționării trebuie căutat în Viena. De acolo pornesc mereu curente ascunse în contra oricărei niusințe liberale în Ungaria. Întrebarea de căpetenie pe care i-o adresează astăzi Ungaria primului ministru e: cine e pedea sancționării, cine e interesat în această afacere. Ministrul president se răspundă în mod sincer și onest, pentru-ca să știm cum stă treaba. Despre Kálnoky oratorul nu vrea să vorbească, aceasta o lasă lui Horváth Gyula. La sfârșit oratorul prezentă o propunere în sensul, că camera nu poate vota încredere guvernului actual. Respinge proiectul.

Budapesta, 10 Decembrie n. (Camera deputaților.) Ministrul-president Wekerle declară cu privilegiul desbaterii proiectului de lege despre indemnitate, că sancționarea Preafinală a proiectelor religioare a urmat deja și cele trei proiecte de lege au sosit deja la Budapesta. (Aplause sgomotoase generale. Strigăte îndelungate de „Ejen“. Mare însuflețire.)

Bibliografie.

La Institutul Tipografic, Sibiu se află de vânzare

Nuvele, de Russu Șirianu. Prețul unui volum este 1 fl.

La librăria „Institutului Tipografic“ din Sibiu se află următoarele cărți:

- „Memorial“, Archiep. și Metropolitan Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popa. fl. 1.30
„Bate la ușă“, de Carmen Sylva „Domenich Pablo“, de Carmen Sylva. —.28
„Povestile Bănatului“, de Că-tăra. —.30
„Trăvnițe“, 10 piese Slovațești. Vol. I și II. à 1 fl. 50 cr. „ 3.—
„Izvoade“, de Demetrescu. „ 4.40
„Homo-Sum“, roman de Ebers. „ 1.—

A apărut:

Ioan Bogdan: „Insemnătatea studiilor slave pentru Români“.

Lucrarea aceasta este foarte de recomandat.

A apărut tocmai la Institutul Tipografic T. Liviu Albin în Sibiu:

„Despre mandatele de plătire“. Explicarea legii despre mandatele de plătire (art. de lege XIX. din anul 1893) prezintă ca formulare de Dl Ioan Ivan, avocat în Mediaș. Se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiu și la autor în Mediaș. Prețul 40 cr.

A apărut:

„Calendarul revistei „Lumea Ilustrată“ pe anul 1895. Se află de vânzare la Librăria I. Herț, București, Hotel de France 8. Are o mulțime de ilustrații și un material variat și instructiv.

A apărut:

Limba română. Ființa, originea, rudenile și istoria ei. Manual pentru gimnaziu, școale reale și pedagogice. De Virgil Onițiu directorul gimnaziului român din Brașov. Editura librăriei Ciurcu.

(București):

„Ghiceci“ de Dr. Urechia, cu o prefață de A. Vlașu. Se află de vânzare la Institutul Tipografic, Sibiu. Prețul 1.45 fl.

Piața cerealelor din portul Brăila

Operațiile efectuate în 25 Nov. v. 1894.

Jeschek & Co. lui Schlesinger, grâu 1300 hect. 7.25 lei. P. Cavadia lui I. Millas & Fiu, grâu 2600 hect. 7.35 lei. U. I. Negro-pontes lui G. Nicolopulo, grâu 8600 hect. 8.22 lei. F-ții Bach lui I. Hirsch, grâu b. 11.200 hect. 7.60 lei. F-ții Bach lui B. Kivici, grâu 1500 hect. 7.05 lei. Jeschek & Co. lui H. Goldensveig, zoaică 59 v. hect. 6.17 lei. Giavidis lui Josè Garcias, grâu 850 hect. 7 lei. Grosovic lui Troucos & Lecos, grâu 650 hect. 6.90 lei. N. V. Perlea lui Löwenthon, grâu 625 hect. 6.25 lei. F-ții Bach lui L. Mendl & Co., porumb 12.500 hect. 7.40 lei.

Cereale sosite.

Pe apă; Grâu 16.300 hect., seacă 1300 hect., porumb 780 hect.
Pe uscat: Grâu 2800 hect., seacă — hect., porumb — hect.

Calendarul zilei.

29 Noembrie (11 Decembrie) 1894.

Iulian: M. Paramon.
Gregorian: Damasch.
Soarele: răsare 7.46 apune 3.29 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 10 Decembrie n. 12 oare dimineața.

Table with 4 columns: Observat, Diferența din presiuni, Temperatura după Celsius, Maximal și minimal de temperatură, Direcția vântului. Values: 720.4, -7.1, -5.3, +5.4 -1.2, SO.

Din țeară 8 Dec. n. 7 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiune atmosferică în mm., Temperatura Celsius, Vântul direcția și viteză. Rows: Budapesta, Sătmar, Cluj, Orșova, Arad, Panciova.

Teatru orașenesc.

Marți în 11 Decembrie 1894:

„Der Obersteiger“.

Operată în 3 acte de Carol Zeller.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 8 Dec. n. 1894.

Table with multiple columns: Sămânțe, Căminale per hect., Prețul per 100 chilogr., etc. Rows include Grâu, Băntănesc nou, Grâu dela Tisa, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 10 Decembrie n. 1894.

Table with 2 columns: Hărțile-monetă română, Cump. 9.79 vând. 9.90. Rows: Lire turcești, Imperiali, Ruble rusești.

Bursa de Budapesta.

Din 8 Dec. n. 1894.

Table with 2 columns: Renta de aur ung. 6%, de aur ung. 4%, etc. Rows include Renta de aur ung., Impozitul câștigat, Amortizarea datoriilor, etc.

Bursa de Viena.

Din 8 Dec. 1894.

Table with 2 columns: Renta de aur ung. 6%, de aur ung. 4%, etc. Rows include Renta de aur ung., Impozitul câștigat, Amortizarea datoriilor, etc.

Bursa de București.

Din 24 Nov. v. — 4 oare p. m. Cassa Ultim.

Table with 2 columns: Renta rom. per 1875 5%, română amort. 5%, etc. Rows include Renta rom., Oblig. de stat C. F. R., etc.

Schimb

Table with 2 columns: Londra 3 luni, cek, Berlin 3 luni, cek, etc. Rows include Londra, Berlin, Paris, Viena, Agio.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Clontea. Proprietar: T. Liviu Albin.

